

Sygn. akt V U 94/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2018 r. w Legnicy

sprawy z wniosku I. O., B. O., S. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od orzeczenia o odpowiedzialności za zobowiązania spadkodawcy - zmarłego E. O. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

na skutek odwołania I. O., B. O. i S. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 listopada 2017 r.

znak (...)

I. **oddala odwołanie,**

II. **zasądza od wnioskodawców solidarnie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 94/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z 13 listopada 2017 r. znak: (...)orzekł, że jako spadkobiercy wnioskodawcy I. O., B. O. i S. O. ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy, zmarłego 29 stycznia 2013 r. E. O. z tytułu nieopłaconych składek w kwocie 16.917,49 zł na którą składają się:

- należność główna w kwocie 10.210,05 zł, z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za okres od września 2010 r. do marca 2012 r. i wyliczone na dzień 29 stycznia 2013 r. odsetki w kwocie 2.170,00 zł,

- należność główna w kwocie 2.766,43 zł, z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od maja 2010 r. do marca 2012 r. i wyliczone na dzień 29 stycznia 2013 r. odsetki w kwocie w kwocie 637,00 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 16,20 zł,

- należność główna w kwocie 929,81 zł, z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od września 2010 r. do marca 2012 r. oraz wyliczone na dzień 29 stycznia 2013 r. odsetki w kwocie w kwocie 188,00 zł,

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że E. O. jako płatnik składek, obowiązany był do obliczania, rozliczania oraz opłacania w terminach określonych ustawą, należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za każdy miesiąc kalendarzowy. Niedopełnienie tego obowiązku spowodowało powstanie na koncie płatnika składek zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek, za okres od maja 2010 r. do marca 2012 r. w łącznej kwocie: 16.917,49 zł. Organ podniósł, że E. O. zmarł w dniu (...) a spadek po zmarłym na podstawie ustawy wprost po 1/3 części nabyli wnioskodawcy tj. I. O., B. O., S. O..

W odwołaniu od powyższej decyzji I. O., B. O. i S. O. zarzucili naruszenie treści art. 24 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1178) poprzez ich niezastosowanie a w konsekwencji uznanie, że należności z tytułu nieopłaconych składek nie uległy przedawnieniu.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołujący wnieśli o zmianę skarżonej decyzji i uznanie, iż należności z tytułu składek niezapłaconych przez E. O. uległy przedawnieniu, a w konsekwencji wnioskodawcy nie są zobowiązani do ich zapłacenia. Nadto wnieśli o zasądzenie od organu rentowego na ich rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawcy podnieśli, że bieg przedawnienia należności z tytułu poszczególnych składek nieopłaconych przez E. O. rozpoczął się od 15 czerwca 2010 r. względem pierwszej z nieopłaconych składek, a w dniu 15 kwietnia 2012 r. względem ostatniej, zatem przedawnienie płatności poszczególnych składek nastąpiło z upływem lat pięciu od daty ich wymagalności, co oznacza odpowiednio 1 stycznia 2017 r. (pierwszej) i 15 kwietnia 2017 r. (ostatniej). W międzyczasie bieg przedawnienia został jednak zawieszony z uwagi na śmierć płatnika składek, w dniu (...) Przedawnienie nie biegło, po myśli art. 24 ust. 6 ustawy do dnia zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, co nastąpiło w dniu 19 czerwca 2013 r., a zatem przez 4 miesiące i 20 dni. W ocenie wnioskodawców oznacza to, iż przedawnienie płatności poszczególnych składek już upłynęło i nastąpiło w dacie 20 maja 2017 r. (pierwszej) i 4 września 2017 r. (ostatniej). Wnioskodawcy dodali, że co prawda Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszczął postępowanie zmierzające do wyegzekwowania należności z tytułu składek, co w myśl art. 24 ust. 5b ustawy zawieszona bieg przedawnienia, jednakże zawiadomił o tym powodów dopiero w dniu 21 października 2017 r. a zatem już po upływie przedawnienia ostatniej z należności.

Pismem z dnia 23 grudnia 2017 r. wnioskodawcy zmodyfikowali argumenty wskazane w odwołaniu. Wskazali, że w art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana. Jednocześnie na mocy art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio art. 118 § 1 o.p. W myśl art. 118 § 1 o.p. nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat. W sprawie końcem terminu do wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich będzie ostatni dzień grudnia piątego roku po roku, w którym powstała zaległość z tytułu składek, co w sytuacji skarżących oznacza odpowiednio 31 grudnia 2015 r. dla zaległości powstałych w 2010 r., 31 grudnia 2016 r. dla zaległości powstałych w 2011 r. i 31 grudnia 2017 r. dla zaległości powstałych w 2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od wnioskodawców na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ wskazał, że na dzień wydania zaskarżonych decyzji, należności za okres od maja 2010 r. do marca 2012 r. nie uległy przedawnieniu. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia rozpoczęło się od skierowania należności przez organ rentowy do egzekucji w roku 2010, 2011 i 2012, a zakończyło się wydanym przez Urząd Skarbowy postanowieniem, w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego, z powodu zgonu płatnika składek

E. O.. Bieg terminu przedawnienia uległ także zawieszeniu od dnia śmierci płatnika składek (tj. od (...)r.) do dnia zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia (tj. do 19 czerwca 2013 r.).

Sąd ustalił co następuje:

Płatnik składek E. O. w chwili śmierci dnia (...) posiadał zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Na dzień 29 stycznia 2013 r. wynoszące 16.917,49 zł.

Spadek po zmarłym E. O. zgodnie z aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 19 czerwca 2013 r., na podstawie ustawy wprost po 1/3 części nabyli wnioskodawcy, tj. I. O., żona spadkodawcy oraz B. O., S. O., jako jego synowie.

Pismami z dnia 16 października 2017 r., doręczonymi w dniu 21 października 2017 r., wnioskodawcy zostali zawiadomieni o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie przeniesienia odpowiedzialności na wnioskodawców jako spadkobierców E. O. zmarłego w dniu (...), za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia oraz o prawie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów.

Pismami z dnia 30 października 2017 r., doręczonymi w dniu 2 listopada 2017 r., wnioskodawcy zostali powiadomieni o zakończeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców. Raz jeszcze zostali pouczeni o prawie wypowiedzenia przed wydaniem decyzji przez co zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

W dniu 13 listopada 2017 r., organ wydał skarżone decyzje.

Organ rentowy w latach 2010, 2011 i 2012 kierował należności do egzekucji. Postępowanie egzekucyjne ze względu na zgon dłużnika postanowieniem Urzędu Skarbowego zostało zawieszona.

(o k o l i c z n o ś c i b e z s p o r n e, a nadto akta ubezpieczeniowe, jak również oświadczenie pełnomocnika wnioskodawców w protokole rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 r., k. 27 akt sprawy)

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie wątpliwości nie budziło, że zmarły w dniu (...)E. O. w okresach wskazanych w skarżonej decyzji nie dochował ciężącego na nim obowiązku uiszczenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i z tego tytułu powstało zadłużenie w niekwestionowanej wysokości. Sporu nie budziło też, że wnioskodawcy odziedziczyli po zmarłym spadek wprost a organ rentowy obciążył ich odpowiedzialnością za zobowiązania spadkodawcy, a także że Oddział ZUS skierował należności do egzekucji w latach 2010, 2011 i 2012, zakończonej postanowieniem Urzędu Skarbowego w przedmiocie zawieszenia tego postępowania ze względu na zgon dłużnika.

Wobec zarzutu opartego na normie art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia jedynie tego czy organ rentowy wydał decyzję przed upływem terminu przedawnienia.

W ocenie Sądu zarzut przedawnienia jest w okolicznościach sprawy chybiony.

Jak wskazuje się i w orzecznictwie i w doktrynie, przepis art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t. jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 613) dotyczy odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, a nie spadkobierców, o czym świadczy fakt, że został umieszczony przez ustawodawcę w oddzielnym rozdziale, dotyczącym odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, podczas gdy odpowiedzialność podatkowa spadkobierców została uregulowana w rozdziale „prawa i obowiązki następców prawnych oraz podmiotów przekształconych”. W przypadku wnioskodawców podstawą wydania decyzji stwierdzającej ich odpowiedzialność jest akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza, a w tym zakresie ustawodawca nie przewiduje ograniczeń czasowych dla sporządzenia

tych dokumentów. W wyroku z dnia 05 listopada 2015 r. (III AUa 540/15) Sąd Apelacyjny w Lublinie stwierdził, że spadkobiercy podatników nie mają w postępowaniu podatkowym statusu osób trzecich, odpowiedzialnych z tytułu cudzych zobowiązań, lecz jako następcy prawni przejmują wynikające z przepisów prawa podatkowego prawa i obowiązki spadkodawcy, w tym obowiązek uregulowania ciężących na nim należności podatkowych. Orzekanie o odpowiedzialności spadkobierców podatnika (osoby zobowiązanej do uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne) następuje więc na podstawie Działu III Rozdziału 14 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) regulującego prawa i obowiązki następców prawnych i podmiotów przekształconych – z wyłączeniem przepisów dotyczących odpowiedzialności osób trzecich za cudzy dług (Dział III, Rozdział 15 ustawy), a więc również art. 118 ustawy.

W rezultacie w przypadku zobowiązania podatkowego (z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne) – przejmowanego pod tytułem spadkobrania, organ podatkowy (rentowy) może wydać decyzję w przedmiocie odpowiedzialności spadkobierców aż do czasu upływu terminu przedawnienia tego zobowiązania. Termin ten zaś określa przepis art. 24 ust. 4 (z zastrzeżeniem ust. 5 i 6) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2012 r., III AUa 2158/11).

Bezspornie przy zastosowaniu ww. przepisów nie doszło do przedawnienia zobowiązania podatkowego albowiem - jak słusznie wskazał organ rentowy - zawieszenie biegu terminu przedawnienia rozpoczęło się już od skierowania należności przez organ rentowy do egzekucji w roku 2010, 2011 i 2012, a zakończyło się wydanym przez Urząd Skarbowy postanowieniem, w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego, z powodu zgonu płatnika składek E. O. (w tym przypadku podstawą zawieszenia biegu terminu przedawnienia był art. 24 ust 5b ustawy systemowej). Nadto do zawieszenia biegu przedawnienia doszło od dnia śmierci płatnika składek do dnia zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia (w tym przypadku podstawą zawieszenia biegu terminu przedawnienia był art. 24 ust 6 ustawy systemowej).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd na podstawie art. 477¹⁴ ust. 1 oddalił odwołanie wnioskodawców o czym orzekł w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1804 ze zm.).